

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGSMAGASIN.

No. 30. Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 26 Juli 1857. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. XI årgången.

Miss Madeleine Hamilton Smith.

Ett märkvärdigt förgiftningsmål.

Torsdagen den 9 Juli slutades efter nio dagars förhandlingar inför brottmålsdomstolen i Edingburgh en process, som i nästan ännu högre grad än den Palmer-ska sistlidet är ådragit sig allmänna uppmärksamheten. En ung flicka om 21 år, miss Madeleine Hamilton Smith, dotter af en ansedd och förmögen privatman i Glasgow, var anklagad för att hafva gifvit Pierre Emile L'Angelier gift trenne gånger, den 19 och 22 Februari samt den 22 Mars, sista gången med döden till följd. Allaredan i Mars månad uppstodo misstankar

emot henne för att hafva begått detta mord. Såväl ransakningen som anklagelsen omtalades offentligen med utsättandet af den anklagades fulla namn.

Referaterna af de 9 dagarnes förhandlingar hafva dagligen fyllt 3 å 4 tättryckta spalter i "Times," och alla tidningarne hafva varit öfverfyllda med beskrifningar öfver den anklagade, domstolslokalen, advokaterna, domarne, åhörarne o. s. v.

Sakens närmare omständigheter äro i korthet följande: L'Angelier, en fransman, som länge vistats i England, beskrifves som

en något exalterad och fäfång Don Juan i miniatyruoplaga, den der mycket skröt med sina framgångar hos det vackra könet, men för öfrigt var en ganska hygglig karl. Efter att hafva dragits med stor fattigdom, anställdes han 1854 som bokhållare hos en handlande i Glasgow med 30 £ om året och allting fritt.

Följande året blef han bekant med miss Smith och inledde en kärleksförbindelse med henne. Han begärde hennes hand af hennes far, men denne afslog hans frieri. Förbindelsen afbröts någon tid, men förnyades åten 1856, och som de under ransakningen uppläste, mycket exalterade breffen från den anklagade upplysa, urartade den snart. Miss Smith förfördes i Maj månad och fortfor att hafva täta nattliga sammankomster med sin älskare i en af sidobyggnaderna till hennes fars hus. Den brinnande kärleken afkyldes dock så småningom. I Januari månad detta år förlofvade sig miss Smith efter föräldrarnes önskan med en hr Minnoch, som likaledes förhördes under rätttegången. Hon sökte nu att bryta med L'Angelier. Denne var emellertid icke sinnad att så lätt släppa sin älskarinna. Han hotade med att till hennes far öfverlemna de komprometterande bref han hade från henne samt tvingade henne sålunda att fortsätta sammankomsterna. Den 18 Februari fick L'Angelier ett mycket häftigt sjukdomsanfall, hvilket hade alla symptom af en arsenikförgiftning. Den 22 samma månad hade han ett nytt, våldsamt anfall. Begge gångerna hade han natten förut varit tillsammans med miss Smith på vanliga stället. Han hade sedan yttrat, dels att han var förgiftad i kaffe, dels att miss Smith måhända gerna ville vara utaf med honom, och att han icke skulle kunna vägra henne tillgift, äfven om hon toge lifvet af honom. Den 21 Mars fick L'Angelier, som för sin helsas skull hade rest till Bridge of Allan, ett bref från sin älskarinna, som inbjöd honom till ett möte. Det var hennes afsigt att vid detta tillfälle söka återfå sina bref. L'Angelier ilade den 22 till Glasgow, begaf sig kl.

9 på väg till miss Smiths bostad, försvann derefter för några timmar och åter sågs först bittida på morgonen på trappan till sitt hemvist, lidande af ett nytt anfall, som efter ett par timmars uppkastning och häftiga smärtor slutade med döden. Vid obduktionen har man i hans ineliv för funnit cirka 80 gran arsenik.

Det har upplysts, att miss Smith 3 särskilda gånger efter den 22 Februari — det torde ihågkommas, att l'Angeliers första sjukdomsanfall inträffade på denna dag — köpt arsenik hos apotekare. Hon har köpt den öppet och i sällskap med andra, samt, i enlighet med lagstadgad bruk låtit inskrifva sitt namn som köperska. Ena gången lät hon skriva giftet på sin fars räkning. Hon uppgaf för apotekarne, att hon med arseniken ville förgifta rättor; men inför rätten sade hon, att hon begagnade den upplöst i vatten för att tvätta sig med som ett medel att få hvitt skinn, och ehuru meningarne om användbarheten af detta medel hafva varit delade, kan det icke nekas, att det både kan begagnas och kan hafva varit den anklagade bekant.

Arsenik säljes i Skottland, blott tillsatt med soda, eller indigo, och den i l'Angeliers lik funna arseniken visade icke något spår af dessa färgstoffer. Å andra sidan har man icke, i trots af alla undersökningar, kunnat bevisa, att l'Angelier någonsin själf köpt arsenik, hvaremot det upplysts, att han ständigt tog starka doser opium och förut talat om själfmord.

Miss Smith förklarar, att det sista mötet var beramad till lördagsafton den 21, men att hon förgäfvades väntade l'Angelier. Den 22 försäkrar hon sig icke hafva sett honom, och medau intet vittnesmål kunnat anföras häremot, förklarar hennes tolf-åriga syster, att de begge klädde af sig tillsammans den 22 om aftonen och sofvo i samma säng, samt att hon om morgonen vid sitt uppvaknande fann systern sofvande vid sin sida liksom aftonen förut.

Sådant är i hufvudsaken målets faktiska sammanhang, men under den nästan oerhördt vidlyftiga ransakningen har förekommit en ofantlig mängd detalj-upplysningar. Det anmärkes, att ransakningen icke ledts med någon särdeles insigt eller skicklighet.

Slutligen nionde dagen, efter att alla vittnena blifvit afhörda, sedan kronoåklagaren och den anklagades sakförare hvardera talat i en hel session, och efter att domaren rekapitulerat saken, drog juryn sig tillbaka för att öfverlägga om sitt votum. Det dröjde icke länge förrän den kom tillbaka, och under en graflik stillhet i rätten, ja tillochmed bland de tusentals menniskor, som fylde alla tillstötande gator, afgaf dess ordförande sitt icke skyldig för anklagelsens första punkt, sitt icke bevist för de begge sista. Den anklagade gick således fri, emedan hon icke kunde åt saken fällas.

En obeskriplig rörelse grep de utanför domstolslokalen församlade massorna, som

helsade juryns utslag med lifligt bifall. Den anklagade hade i en elegant, men enkel drägt, stående bevisat hela ransakningen utan att ett enda ögonblick förlora sin själfbeherrskning, utan att tröttnas, utan att ens anlita den luktvattenflaska hon höll i handen, med ett fritt, ledigt väsen, stundom leende, ständigt med sina spelande svarta ögon riktade på vittnena, advokaterna, de edsvurne och åskådarna. Icke ens under juryns frånvaro röjde hon den minsta sinnesrörelse, men vid utslaget afkunnande drog hon en djup suck, hvilken syntes lätta henne obeskripligen.

Den olyckliga familjen, hvars hela tillvaro tillintetgjorts genom denna förfärliga tilldragelse, då på den alltid i viss mån återfaller skymfen af dotterns vanära och den emot henne, måhända med rätta riktade anklagelsen för mord, har realiserat all sin egendom och ämnar utvandra till ett aflägsset land, för att der dölja sin sorg. Madeleine var äldsta dottern; hon har 2:ne systrar och en fjortonårig broder.

Beni-Iraterna.

Af alla de punkter, på hvilka man kan intränga i Kabylien, är Tizi-Ouzu den egentliga porten till det af naturen så starkt befästade landet. Romrarna visste detta likaväl som i våra dagar fransmännen och redan i de förras tid anlades der en större väg, hvilken underlättade deras herravälde öfver bergaboerna.

DUBBEL-GÅNGAREN.

(Forts. fr. N:o 29.)

mellertid måste han på något sätt bekämpa den odrägliga ledsnad, som förtärde honom. Han blef spelare. Lycklig i affärer vände honom Fortuna helt och hållet ryggen i spel. Han förlorade, förlorade utan uppehåll, och just därför blef spelet för honom en passion. I spel, likasom i kärlek, är framgång ett säkert botemedel, och Fortunas ogunst medför en lika oemotståndlig retelse som en koketts slugt beräknade köld.

Sålunda tillväxte äfven Francis Wills passion med hvarje dag och kunde snart ej längre tyglas. Han förlorade nästan allt hvad han hade i kassan, och då han snart ej hade mer kvar än sitt rörelsekapital, så bortspelle han åtminstone hela sin vinst för dagen. Och derefter började han åter finna det tråkigt.

Det var likväl icke i den förnåma världens klubbar, icke ens i de tillåtna spelhusen som Francis Will hvarje kväll förlorade hvad dagens arbete inbringat honom; han hade i stället slagit sig ned i en den gemenaste spelhåla, der svårligen någon kunde igenkänna honom. Derför förblef också hans passion en hemlighet för alla, tillochmed för hans egen fru. Han tillbragte hela natten och äfven en del af dagen utom hus; men emellertid trodde man öfverallt att han arbetade, då han skötte korten, och tyckte sig i själfva verket också se honom sitta framför sina digra hufvudböcker. Miss Will hyste själf den orubbliga öfvertygelsen, att hennes man helt lugn satt i sitt arbetsrum.

En enda förtrogen kände bankirns hemlighet, nämligen busets gamle trojenare, Toby, hvilken biträdde herr Francis Will i och för hans hemliga exkursioner. Med undantag af denne måste hvar och en anse ban-

kiren för ett verkligt under af tålmod och flit.

Det ligger i Londons dimmiga atmosfer en viss lockelse till själfmord, hvilken lyfatiske »gentlemen» sökt införa äfven på fastlandet, och det beklagligtvis med en viss framgång. — När Francis Will en morgonstund återvände hem, förde honom hans väg öfver Themsen. Han stödde sig då emot Westminsterbrons balustrad och kastade långtansfulla blickar ned i floden. Men det var kallt; bankiren kände en frossbrytning, då han kom att tänka på huru vått vattnet var, och fortsatte därför sin väg. Efter den betan kunde han emellertid aldrig tänka på floden, utan att erfara en viss vålluslig rysning, snarlik den bedrägliga, men angenäma eftersmak, som kittlar gurmandens gom, så ofta han tänker på en gäsfverpastej ifrån Strassburg. Som han var alltför trög att på en gång kunna hysa tvenne passioner, så drog han nu sitt hjerta ifrån spelets demon och hängaf sig helt och hållet åt själfmordet, — men likväl icke detta parraktiga och öfverilade själfmord, hvartill en kassör tager sin tillflykt, då han ej längre kan dölja luckorna i den honom anförtrödda kassan, utan detta lugna och ärofulla afsked från världen, som man med

Tizi-Ouzu, denna den viktigaste stöd-
jepunkten för fransmännens operationer i
Kabylien, ägde ännu för kort tid sedan
blott en enda oansenlig byggnad för ar-
meens befäl, men har nu nära nog an-
seendet af stad och kommer att genom
reguliera diligence-turer sättas i förbin-
delse med Alger, dit man räknar 95 "ki-
lometres", eller något öfver 8 sv. mil.

Om man från Tizi-Ouzu vänder blic-
ken emot öster, kan man öfverskåda hela
den sköna och breda dal, som genom-
flytes af Oued-Sebaou-floden, hvilken skär
Kabylien i tvenne delar. Till venster om
nämnde dal ser man den långa strand-
kedjan från Delhi till Bougie; men på hö-
gra sidan varskar man de sista utgrenin-
garne af Djerdjeräs höga bergsrygg, och
Zouaoua's platåer med deras djupa för-
sänkningar och af branta klippor upp-
fyllda berguddar, hvilka vända sig mot
dalen, likasom för att försvara ingången
till de inre trakterna.

Bland de stammar, som nedslagit sina
bopålar på dessa bergssluttningar, befin-
na sig Beni-Iraterna, eller, som man för
välljudets skull kallar dem, Beni-Raterna.

Dessas område, som i norr begränsas af
Oued-Sebaou-floden, inneslutes i öster
och vester af tvenne bifloder till denna
och är af föga vidd. Det innehåller blott
16,000 "hektares", eller vid pass 1 $\frac{1}{7}$ sv.
kvadratmil. Landets högsta del ligger i
söder; det utgöres till större delen af en
lång bergskam, hvars högsta spets är
känd under namnet Abou-Did, och hvari-

från tvenne lägre bergskedjor utbreda sig
i en sådan riktning, att berg-systemet i
sin helhet får formen af ett Y. Det har
förut blifvit nämnt att Tizi-Ouzu var
en af portarne till Kabylien; men Beni-
Iraterna, hvilkas område börjar ungefär
 $\frac{3}{4}$ mil derifrån, hafva under alla tidskif-
ten sjelfva betraktat sig som portvaktar-
ne, — en post den de också med he-
der skött.

En arabisk författare, Ibn-Khaldun, be-
skrifver redan i femtonde seklet detta
folk på ett sätt, som ännu i dag kan anses
fullt karakterisera detsamma.

"Beni-Iraterna" — säger han — "hebo-
jemte sina grannar, Beni-Frauserna, de
berg, som ligga mellan Bougi och Delhi.
Deras land är ett af de svåraste att an-
falla, ett af de lättaste att försvara; och
derföre trotsa de äfven sjelfva sultanens
makt och betala ej skatt oftare än de
sjelfva finna för godt. De erkänna dock
sultanens öfverherrskep och äro såsom
skattskyldige inskrifne i styrelsens skat-
telängder.

"Under den sanhadjiska dynastien in-
nehade detta folk, både i krig och fred,
ett högt anseende. Det hade också för-
tjenat detta; enär det ända från det fate-
midiska väldets uppkomst städse visat sig
som en trogen bundsförvandt till Ketamas
stam."

Det är sannt att Beni-Iraterna vid här
anförda tidpunkt varit mycket mäktigare
än nu. Man erinre sig blott det närva-
rande områdets vidd, hvilket är allt hvad

som återstår efter de inbördes krig och
turkarnes inkräktningar. På denna yta
lefva, i 31 byar, 20, å 22,000 själar,
hvilka räkna omkring 7000 beväpnade in-
fanterister.

Då fransmännen nyligen angrepp ifrå-
gavarande stam, bemäktigade de sig ha-
stigt alla dess fastare punkter och blefvo
efter några få timmars strid herrar öfver
landet.

I närvarande ögonblick ha Beni-Irater-
na öfvergifvit hvarje tanke på oberoende,
och uppförandet af fästet "fort Napoléon"
i landets medelpunkt, visar dem tydligt,
att det ej återstår något annat än att öp-
pet förena sig med fransmännen, hvar-
igenom de kunna gifva sin energi och sina
företag en för alla gagnelig riktning.

Till tecken af sin undergifvenhet har
man som gisslan utlemnat 62 män, hvil-
ka skulle förvaras i "fort Bab-Azun" vid
Alger. Det är tvenne af dessa, som de
hithörande porträtterna föreställa, nemli-
gen Haussimou-Kassi och Saïd eller Ali,
båda inflytelserika ehfer bland Beni-Ira-
terna.

Det må om de sistnämnde slutligen till-
läggas, att de ega kabylstammarnes van-
liga ansigtsbildning, eller denna typ, i
hvilken man alltid igenkänner barbaresk-
racen. Då man ser dem fallkomligt rör-
liga, hafva de ett ganska behagligt utse-
ende, och så snarlikt våra europeiska
racers, att man, ifall de bure en annan
klädedrägt, lätteligen skulle tillskrifva dem
ett helt annat ursprung, än man nu gör.

noggrann öfverläggning förbereder, af hvilket man redan
många veckor förut har njutit, och det man en vacker
morgon med allrastörsta lugn fullbordar, sedan man först
stärkt sig genom en lugn sömn och med en komfortabel
frukost stegrat sina livskrafter till deras högsta mått.
London var dock ingen passande ort för att genomföra
ett sådant nyktert självmord; detta måste försiggå med
största möjliga frihet; ty den list, vår bankir hitills med
framgång användt för att bedraga världen och misstriss
Will, behagade honom ej längre.

För att vinna tid och ledighet att droppe för droppe,
rätt långsamt och med förnuft få tömma självmordets
bägare, begaf sig bankiren från London och kvarlemnade
dervid ett bref till misstriss Francis, hvilket började med
de vanliga orden:

— Då ni mottager detta bref, skall jag hafva upp-
hört att vara bland de lefvandes antal. Gör derföre
jntet försök att utforska, o. s. v.

Detta var på sätt och vis ingen osanning, endast en
anakronism. Bankiren omtalade händelser, som först
skulle ske, såsom redan försiggångna. Då han denna
gång icke behöfde den gamle Toby, sin vanlige hjälpare,

invigde han ej denne i sin hemlighet, utan afreste och
betraktade sig sjelf såsom död för hela världen.

Han landsteg i Hamburg och for med nästa bantåg
till Berlin. En engelsman gör intet utan den nägnaste
öfverläggning, och Francis Will hade derföre gifvit sig
tid att hopsamla en rätt betydlig summa, den han i en
af banknoter uppsvåld plånbok medförde till Preussens
hufvudstad. Han började här åter spela, för att förjaga
sin ledsnad, och förlorade, som vanligt. Men då det
han nu förlorade på spelet ej mer kunde ersättas af
någon vinst på affärer, så såg master Will sin skatt med
förvånande hastighet aftaga. Döden kom allt närmare
och närmare, och nu blef denna tillpåköpet icke en fri-
villig, utan en tvungen och alldeles oundviklig död.
Betraktad ur denna nya synpunkt började den äfven sy-
nas mindre lockande.

Och likväl förlorade master Will fortfarande, men ar-
betade emellertid metodiskt på sin undergång och lät si-
na förluster ej öfverskrjda en viss gräns. Han divide-
rade nemligen plånbokens innehåll med den dagliga spel-
insatsen, och kunde således hvarje afton beräkna huru
många dagar han ännu hade att lefva.

Så förgick ett år. Aftonen före den morgon, då vi
infört läsaren i bankirens kammare, hade han verkställt
sin sista division och denna gång fått noll i kvoten.

Francis Will var således nu besluten att dö, och
detta så mycket mer, som ingen annan utväg var ho-
nom öfrig. Likväl skulle det ha fagnat honom, om
han kunnat finna någon förevändning att få lefva. I
det afgörande ögonblicket tvekade han ock. Minnet af
hans maka föresväfvade honom dervid, och liksom i en
dröm såg han sin dotters, den sköna Annas bild. Hvar-
före hade han öfvergifvit dessa båda?

Uppassaren Dick blef snart synlig med den begärda
tandpetaren; men bakom honom steg en högväxt ung man
in i rummet, hvilken med förlägna blickar såg sig om-
kring derstädes. Vid anblicken af herr Francis Will
undföll honom ett »O!», hvilket på engelskt manér mo-
dulerades i tre lika missjudande toner. Dick vände
sig härvid om och instämde i detta »O!»

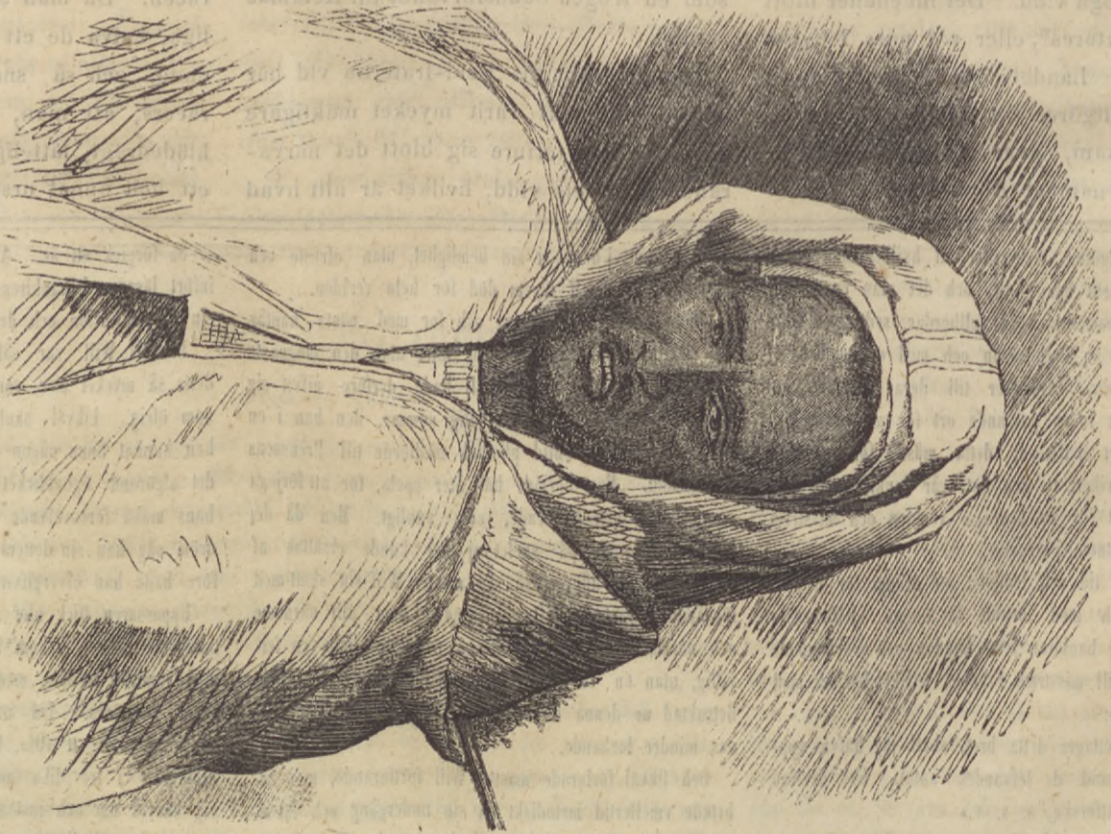
— Förunderligt! — sade den nyss ankomne.

— Min herre! — anmärkte master Francis nu,
det han gjorde ett tecken mot dörren — jag känner
er icke.

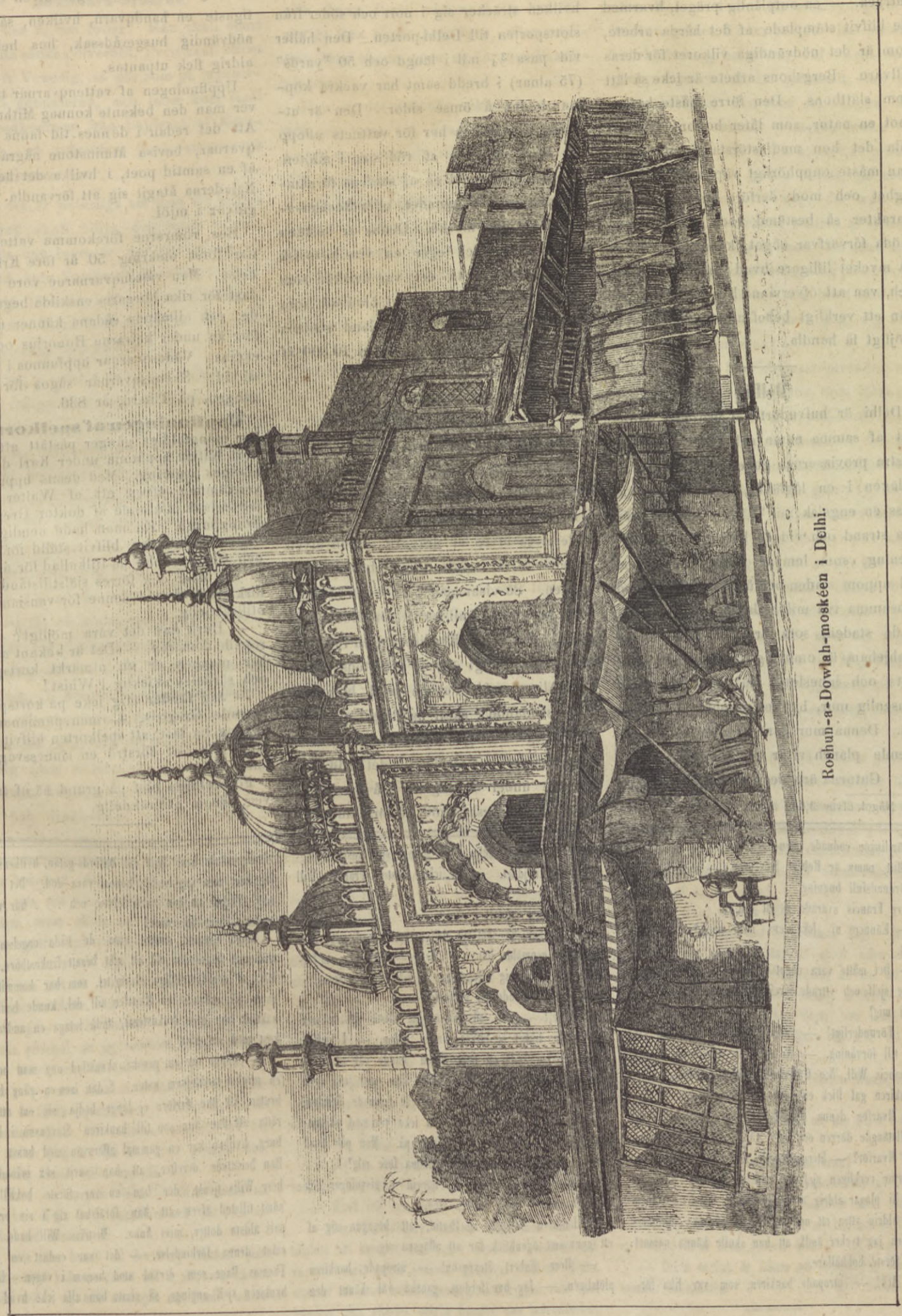
(Fortsättning pag. 238)

Haoussimou Kassi.

Said eller Ali.

Roshun-g-Dowlah-moskén i Delhi.

Deras ansigten hafva vid första anblicken ett drag af hårdhet, som gör ett starkt intryck, — en outplånlig prägel, hvarmed de blifvit stämplade af det hårda arbete, som är det nödvändiga vilkoret för deras tillvaro. Bergsbons arbete är icke så lätt som slättbons. Den förre måste kämpa mot en natur, som låter honom dyrt betala det hon med största njugghet ger; han måste oupphörligt väpna sig med tålighet och mod; därför blir också hans karakter så bestämd; och då han med möda förvärfvar något, känner han äfven så mycket lifligare hvad värde detta eger, och, van att öfvervinna hvarje hinder, har han ett verkligt behof af att så fritt som möjligt få handla.

Delhi.

Delhi är hufvudortea i brittiska området af samma namn och lyder under de vestra provinsernas guvernör. Staden är belägen i en lågländt, stenig trakt, vid pass en engelsk mil *) ifrån Jumna högra strand och vid en biflod till den förgrening, som lemna hufvudfloden fem mil uppom staden och återförenar sig med densamma två mil nedanför. Den nuvarande staden, som år 1631 anlades af Shahjehan, är omkring 7 eng. mil i omkrets och inneslutes på tre sidor af en oansenlig mur, hvilken upphör invid floden. Denna mur har elfva portar. Vidstående planch visar oss det inre af staden. Gatorna äro der i allmänhet trånga,

*) Något öfver 3,000 alnar.

men den, vi här se, utgör en del af "ChandinChank", stadens förnämsta gata, hvilken sträcker sig i norr och söder från slottsporten till Delhi-porten. Den håller vid pass $\frac{3}{4}$ mil i längd och 50 "yards" (75 alnar) i bredd samt har vackra köpmansbodas å ömse sidor. Den är utmärkt renlig och har för vattnets aflopp en smal rännsten af röd sten i midten. På planchen se vi en af stadens förnämsta offentliga byggnader, eller Roshun-a-Dowlah's lilla moské. Denna är belägen nära slottet och eger en viss historisk märkvärdighet; ty det var derifrån som Nadir Shah bevittnade det blodbad, som af hans soldater anställdes bland stadens invånare, hvarvid, enligt sägen 10,000 af dessa mördades.

Blandade ämnen.

De första qvarnarna voro handqvarnar. Dessa bestodo af tvenne qvarnstenar, en rörlig och en orörlig, och höllos i rörelse af slafvinnor och förbrytare samt sedermera äfven af dragare. Men äfven husets döttrar måste ofta ombesörja malningen. Så visar man t. ex. ännu i Mekka i ett hus, som skall ha tillhört Mahomed's gemål, den sköna Khadidscha, en fördjupning, der, enligt sägen, profetens dotter och Alis gemål, Fatima med binamnet "Den strålande", skall ha dragit qvarnen. Den heliga Radegunda, Frankernas drottning, malde sjelf mjölet till det bröd, hon förtärde under fastlagen. Då man dagligen bakade färskt bröd, så förmalde man

också aldrig mera säd, än som behöfdes för dagen. Derföre egde äfven den fatigaste en handqvarn, hvilken, såsom en nödvändig husgerådssak, hos hebreerna aldrig fick utpantas.

Uppfinningen af vattenqvarnar tillskrifver man den bekante konung Mithridates. Att det redan i dennes tid fanns väderqvarnar, bevisa åtminstone några versar af en samtids poet, i hvilka det heter, att Najaderna åtagit sig att förvandla Cereris gåfvor i mjöl.

Hos romrarna förekomma vattenqvarnar först omkring 50 år före Kristi födelse. Men vattenqvarnarna voro då endast för rika borgares enskilda begagnande, och allmänna sådana känner man ej förr än under kejsarne Honorius och Arcadius. Väderqvarnar uppfunnos i Augusti tid. Skeppsqvarnar sågos för första gången, på Tibern, år 836.

Uppfinningen af spelkort. Man har mångfaldiga gånger påstått att spelkort blifvit uppfunna under Karl den enfaldiges regering. Med denna uppgift öfverstämmer äfven ett af Walter Scott meddeladt utlåtande af doktor Gregory i Edingburgh. En man hade nemligen för någon förbrytelse blifvit ställd för rätta, och Gregory blef då tillkallad för att yttra sig öfver den förres själistillstånd. Han förklarade dervid denne för vansinnig och otillräknelig.

— Huru kan det vara möjligt? — utropade domaren. — Det är bekant att den här mannen är en utmärkt kortspelare och särdeles skicklig i Whist!

— Jag förstår mig icke på kortspel, — svarade Gregory, — men påminner mig engång ha läst, att spelkort blifvit uppfunna för att förströ en sinnessvag konung.

Förbrytaren blef på grund här af frigifven, såsom otillräknelig.

Främlingen rodnade, men allägsnade sig likväl icke. — Mitt namn är Robert Stevenson — sade han med en vördnadsfull bugning.

Herr Francis svarade ej ett ord.

— Känner ni icke ens mitt namn? — frågade Robert.

— Det måtte vara något misstag, — sade bankiren för sig sjelf och yttrade derefter med hög röst: — Hvad vill ni mig?

— Förunderligt! — återupprepade Robert med alla tecken till förvåning. — Är icke ni, min herre, bankiren Francis Will, N:o 6 Oxfordsgatan i London?

Bankiren gaf Dick en ynk att allägsna sig.

— Hvarför denna fråga? — sade han nu, i det han tillstängde dörren och åter vände sig mot främlingen.

— Hvarför? — återupprepade den unge mannen. — Jag börjar verkligen sjelf tro, att ett misstag här eger rum. Ni plägar aldrig — jag menar, master Francis brukar aldrig yttra ett ord till någon af sina kontorister; men jag tycker ändå att han skulle känna namnet på sin förste bokhållare.

— Ack! — utropade bankiren, som var lika för-

vånad, men kunde dölja detta genom sitt ansigt's flegmatiska liknöjdhet. — Är icke master Francis Will död?

Bokhållaren utbrast i skratt.

— Ni kan ha skäl att drifva gäck med mig, herr Will, — genmålde han; — men, — jag ber om förlåtelse — säg mig allvarsamt: är icke ni densamme?

Bankiren skakade på hufvudet.

— Nej? — Nå, så måste jag tillstå att en mer förvillande likhet ej gifves under solen. — I sjelfva verket är jag ändå en narr! Huru kunde väl ni också vara min principal, master Will! Han satt ju i egen person i sitt kabinet, då jag i förgår lemnade London, och jag vet med visshet, att han icke var med på samma ångfartyg, som jag gick öfver på. Men på hvad sätt skulle han då ha kunnat komma före mig?

Francis Will förlorade sig härvid i gissningar och måtte kammaren med hastiga steg.

Bokhållaren försökte emellertid, att begagna sig af ett gynnsamt ögonblick för att allägsna sig.

— Herr Robert Stevenson! — utropade bankiren plötsligen. — Jag har fordom ganska väl känt den

aktningvärde herr Will vid Oxfords-gatan, hvilkens namn jag bär; men jag trodde honom vara död. Det gläder mig således att han ännu lever, och . . . har ni frukosterat, herr Stevenson?

Några minuter senare suto de båda engelsmännen midtemot hvarandra vid ett rikt besatt frukostbord. Till följe af den förträffliga elasticitet, som har kommit magarne på andra sidan Kanalen till del, kunde bankiren, oaktadt han nyss frukosterat, ändå intaga en andra frukost med sin gäst.

— Denne var en ganska okonstlad ung man och af en mycket meddelsam natur. Sedan isen en gång blifvit bruten, lät han derföre ej länge bedja sig om att berättas att han var son till bankiren Stevenson i Edingburgh, hvilken var en gammal affärsvän med huset Will. Han berättade derefter, att han varit sex månader i herr Wills tjenst, der han nu var förste bokhållare, samt tillstod äfven att han förälskat sig i sin principals äldsta dotter, miss Anna. Miss Will hade intet emot denna förbindelse, — det var endast en viss Thomas Bage som dervid stod honom i vägen. Hvad bankiren sjelf anginge, så visste han alls icke hvad han

Boulevard-broarne.

Tycker ni om broar? Man skall snart uppsätta sådana öfverallt. Paris skall blifva ett nytt Venedig, så när som på lagunerna och gondolerna, och inom kort skall jag, nedkommen från höjderna af Montmartre, gå tvärsöfver boulevarderna på en "suckarnes bro".

Ty det är naturligt att man vid boulevarderna skall börja den stora reform, som en ung ingenjör med stor talang och framtid, herr Ferdinand Bouquié, för närvarande föreslår. Man hade, i sanning, långt för detta bort tänka på den arme fotgängarens bekvämlighet.

Att gå, — detta är numera icke så lätt på de trånga trottoirer, dem det parisiska edilsembetet består oss, och hvilka dessutom, alltsedan man börjat begagna asphalt, antingen befinna sig i jäsning, eller ock äro tillstängda och under reparation. För sådant fall måste man då gå tvärsöfver gatan; men att verkställa detta å hvilken gata som helst, är redan i och för sig ett af de svåraste företag, och sker det till på köpet vid boulevarderna, gestaltar sig denna svårighet till verklig fara. Jag ville se en Boileau, stående på trottoiren, i hörnet af boulevard Montmartre eller boulevard des Italiens för att afvakta det ögonblick då han kunde slingra sig fram mellan alla de omnibusar, hyrvagnar, kabrioletter, åkarkärror, kalescher och dragkärror, som plöja fåror i den macadamiserade gatan.

I stället för att utsätta sin sångmö för alla dessa Paris' vådor, skulle han försigtigt föra henne hem igen, eller möjligen låta henne göra en tur om Bastiljplatsen.

Men vi, det nittonde seklets barn, som äro mer vana vid sådant bråk, än sönerna af det sjuttonde seklet, vi skola hurtigt rusa åstad. Tjuge gånger skola vi dervid kunna blifva krossade, om det icke finnes en skyddande gud äfven för fotgängare; men räddade från Charybdis, skola vi snart stöta emot Scylla, det vill med andra ord säga: macadam'en. Denna ha vi att tacka för en ny konst, nemligen att kunna balancera, och i hvilken vi redan börja få en viss skicklighet. Ty det behöfves en viss metod, för att gå på en macadamiserad gata, utan att der lemna sina skodon efter sig, hvilken fordrar mycken både teori och praktik. Att engelsmännen ofta ha en så klumpig hållning, kunna de tillskrifva den vana vid macadam'en, de från sin spädaste barn-dom hafva. Det är den, som gifver engelsmännen detta slängande med fötterna, som utmärker deras gång; — bland tjuge fransmän ser man redan minst ett dussin, som slänger fötterna på samma sätt.

Ni må derföre icke tro att jag saknar den gammalmodiga stenläggningen; den har, likasom tegelstenen, redan tjent ut sin tid och är nu blott en tradition, ett minne. Man kan nu likalitet tänka sig denna i stället för macadamiseringen, som de åtkantiga röda husen vid Place Royale

eller platserna vid La Maison Frascati eller Maison d'Or. En stenlagd gård, å hvilken gräset frodas har ett visst melanholiskt behag, helst om, vid solens nedgång, façaden af ett gammalt slott till halfs betäcker den med sin skugga; det är ljust, — såsom poeterna bruka säga, — att gå och dikta sonnetter mellan tvenne rader af gamla askar, på stenläggningen af en stor väg, der man hör det dofva och entoniga bullret af den siste formannens kärra; men tala icke med mig om en sådan stenläggning på en boulevard; det påminner mig blott om förgångna ting, det bedröfvar mig; nej, lefve macadamiseringen!

Jag menar här sommar-macadem'en, den som man vattnar, den, som låter oss känna ett fint doft af uppmjukadt stoft, den som om aftonen påminner den instängde journalisten om de landliga fälten, den, på hvilken man går; ty, hvad den andra beträffar, eller vinter-macadam'en, å hvilken man fördjupar sig i en gulaktig välling, hvem af oss har icke väl tjuge gånger förbannat denna hvar gång han der äfventyrat att förstöra sina blanka skodon? Jag talte nyss om laguner; men från November till Maj månad är boulevarden från Bastiljplatsen till La Madeleine icke annat än en lång smutslagun.

Man har talat om att på stultor passera dessa flytande gyttejält, att der låta transportera sig på en auvergnares rygg, om användandet af trampoliner — och

hade för besked att vänta; ty denne var en mycket besynnerlig man, som hvarken sjelf tilltalade någon, eller tillät någon annan tilltala sig. Han hade, för att i Preussen uppbära några penningssummor, samma morgon anländt till Berlin och tagit in i i Hotel de Russie. Der hade han hört sin principals namn nämnas, gjort förfrågningar om denne, och . . . — Den beskrifning, man gaf mig, — fortfor han nu — passade så precis in på min principal, att jag omöjligen kunde underlåta att stiga in hos er. Och, på min ära, ju längre jag betraktar er — men låtom oss lemna det der! Jag hade under de första ögonblicken ej betänkt, att ett sådant sammanträffande vore alldeles omöjligt, och min längtan att en gång få tala med min principal hade hittills aldrig kunnat blifva uppfylld.

— Huru! — utropade Will; — Ni är sedan sex månader herr Wills förste bokhållare och har ännu aldrig talat med honom?

Man hade nyss hunnit till den tredje flaskan portvin. Stevenson hade emellertid blifvit allt mer och mer språksam, stödde sig med armbogen mot bordet och antog en hemlighetsfull min.

— Hör på, — svarade han och blinkade med ögonen — det ligger en hund begrafven under det der. I London glunkades det om rätt besynnerliga saker —

— Jag visste väl jag att minnet ej svek mig, — afbröt master Will här den talföre unge mannen; — man sade redan för längre tid sedan att Francis Will var död.

— Död? — det har jag aldrig hört talas om; men deremot säger man att han skall vara tokig.

Francis Will skakade misstroget på hufvudet.

— Så är det dock, — försäkrade Stevenson, — och ni kan väl tänka er att husets kredit ej har vunnit något derpå!

— Men hvaraf tror man att han är vansinnig?

— Det kan ni sjelf bedöma. Sedan ett år tillbaka har herr Will låtit sätta sig inom glas.

— Hvad vill det säga?

— Jag vill tydligare förklara mig: han har låtit tillsluta sitt kabinett, som ligger bredvid kontoret, med en med starkt galler försedd glasörr. Bakom denna stängsel ser man honom ständigt, med ryggen vänd emot kontoret, sitta alldeles orörlig framför sina hufvudböcker,

och är han alltid både vinter- och sommarklädd i en med pelsverk fodrad nattrock.

— Och hvad gör han då?

— Det vet endast Gud och Thomas Bage. Ibland hindrar oss ett tjockt förhänge af grönt siden att se principalen; men allt ger oss anledning att tro, att han hela dagarna igenom förblifver i samma ställning. När det blifvit mörkt, bär Thomas Bage, som ensam har nyckeln till det allraheligaste, ljus och mat till sin principal.

— Denne Bage är alltså ej längre husets förste bokhållare? — frågade herr Will.

— Han har fått avancera, så att han blifvit bolagsman eller något dylikt.

— Jag förstår — han har procuran?

— Vist icke! — Herr Will undertecknar sjelf.

— Vid Gud! — utropade bankiren med ovanlig eld — jag ville verkligen ge till mycket, för att få se en underskrift af denne Francis Will.

— Ingen önskan är lättare att uppfylla, än den, svarade bokhållaren.

Projekterad bro för gående från ena till andra sidan af Boulevarderna.

Gud vet icke allt hvad. Utan tvifvel äro alla dessa medel ganska sinnrika; men de äro icke lämpliga för mer än den ena hälften af människoslägtet; den andra hälften, och det till på köpet den vackrare, är af alla möjliga skäl derifrån afhållen. Man kan dock omöjligen utestänga kvinnorna från boulevarden. Utan parisiskan finnes ingen boulevard, utan boulevarden ingen parisiska.

Och likväl har ingen, under en så lång tid, tänkt på detta matematiska axiom, att den kortaste vägen, för att komma från en strand till en annan, är en bro.

Huru många ingenjörer riskera icke sitt lif för att komma tvärsöfver boulevarderna! Måhända tusentals. Denna så enkla tanke på en bro har behöft årtal för att komma i hufvudet på en af dem; de ha upfunnit jernvägsskenor, lokomotiver, alla slags förstörelse-medel, utan att tänka på denna anspråkslösa och nyttiga gångbro, som bör på ett så angenämt sätt minska chancerna för dödligheten, hvilka i en stor stad olyckligtvis redan äro så många. Må vi åtminstone aflägs-

na de faror, som forvagnar och omnibusar kunna vålla; vi ha ju ändå tillräckligt många sådana genom jeravägarna och de kemiska tändstickorna.

Allt i denna världen är underkastadt kritik, och man skall äfven criticera herr Ferdinand Bouquié's broar. Jag hör redan folk utropa: Stanna, olycklige! huru skall det gå med perspektivet?

Jag, för min del, tröstar mig lätt öfver perspektivet, då det är fråga om att bevara mina medmänniskors lif och lakeerade stöflor. Må perspektivet hellre gå under, än jag och en af mina likar! Kastast för öfrigt ögonen på vidstående utkast, betrakta denna gångbro, hur prydlig, hur lätt, hur smakfull den är, och säg mig sedan om den icke, i stället för att förstöra perspektivet, snarare skall bidra till dess förskönande!

Staden skall otvifvelaktigt förr eller senare antaga herr Ferdinand Bouquié's förslag. Låtom oss antaga att det redan skett, och det återstår icke mer än en enda viktigare fråga att afhandla: — skall passagen öfver bron vara fri från en af-

gift eller skall man därför betala 25 centimer? *)

Jag vågar ej uttala min mening härom.

Man torde erinra sig att Pont des arts någon tid var en af de ödsligaste platser i Paris. För att slippa betala 5 centimer (ungefär 7 styfver) fruktade parisarne ej att göra en half mils omväg; och skulle de icke äfven nu hellre låta krossa sig, än betala den förhattliga afgiften? Jag känner en egendomsegare vid en af boulevarderna, som måste taga en vagn hvar gång han skall bevista en soiré hos grannen midt emot, och han har försäkrat mig att han hellre skulle gå till fots, än låta preja sig på bropengar. Man skall senare reglera denna affär; hufvudsaken är att uppföra dessa broar. Det enda jag härvid fruktar är att herr Ferdinand Bouquié skall blifva tvungen att låta sin ursprungliga plan undergå någon liten förändring — för krinolinernas skull.

*) Vid pass 9 sk. svenskt riksm.